

Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämisen valtionavustus, hankeavustus 2021 - Hankekortti

Hankekortin tiedot julkaistaan valtionavustusten verkkosivuilla.

Hämeenkatu kaikille

Vastuutaho, yhteyshenkilö	Tampereen kaupunki, PL 487, 33101 Tampere Sanna Ovaska, sanna.ovaska@tampere.fi , 040 8013125	
Osallistujat	Tampereen kaupunki (liikennesuunnittelu, joukkoliikenne ja kunnossapito). Yhteistyötahot: vammais- ja vanhusneuvostot, Tampereen Raitiotie Oy, Tampereen Infra	
Aikataulu	2/2022	12/2022
Hankkeen tavoite ja sisältö, kohderyhmä	<p>Tampereen keskustan pääkatu, Hämeenkatu, on muuttunut raitiotieliikenteen käynnistyttyä Tampereella 2021. Uuteen katuun liittyy turvallisuushaasteita, joihin tällä hankkeella pureudutaan. Huomio on erityisesti turvallisuuden ja esteettömyyden kehittämisessä Hämeenkadun ylityspaikoissa, ratikkapysäkkiympäristössä ja talvihoidon olosuhteissa.</p> <p>Tavoitteena on etsiä ratkaisuja ja toimintamalleja Tampereen Hämeenkadulla liikkuvien iäkkäiden henkilöiden ja liikuntarajoitteiden kokemuksiin haasteisiin. Tärkeimmät tavoiteltavat asiat ovat parantunut turvallisuus, esteettömyys ja turvallisuuden tunne.</p> <p>Hanke jakaantuu neljään vaiheeseen: 1. Nykytilan kartoitus ja haasteiden validointi (helmikuu-toukokuu), 2. Kehittämisratkaisujen tunnistaminen (kesäkuu ja elokuu), 3. Viestintäkampanja (toukokuu ja syyskuu) ja 4. Raportointi (syyskuu-lokakuu).</p> <p>Vaiheessa 1 luodaan ymmärrys Hämeenkadun haasteista erityisesti hankkeen kohderyhmien liikkumisen kannalta. Tämä vaihe toteutetaan osallistuvilla käyttäjätutkimuksilla: kohderyhmien ryhmähaastattelulla, vuorovaikutteisella esteettömyyskävelyllä, palvelupolun tarkastelulla ja havainnointitutkimuksella. Näiden lisäksi käydään läpi taustatietoja esim. asiakaspalautteita, ratikkakuljettajien turvallisuushavaintoja ja onnettomuustilastoja.</p> <p>Nykytilan haasteista valitaan 2–3 hankkeessa kehitettävää asiaa ja etsitään niihin ratkaisuja (vaihe 2). Tässä hyödynnetään työpajatyöskentelyä, benchmarkausta muista kaupungeista ja asiantuntijahaastatteluja. Tavoitteena on löytää ongelmiin turvallisuutta ja esteettömyyttä edistäviä, kustannustehokkaita ja toteutettavissa olevia ratkaisuja, jotka ovat monistettavissa myös muihin raitiotiepysäkkiympäristöihin Tampereella.</p> <p>Ylityspaikkojen osalta toteutetaan viestintäkampanja (vaihe 3), jonka sisältö määrittyy havaittujen ongelmien tarkennettua. Jo nyt on tunnistettu, että ylityspaikkojen liikennesäännöt eivät ole tamperelaisille selvät, vaan vaativat viestintää. Tiiviillä kyselyllä kartoitetaan tamperelaisien tietämystä ylityspaikoista. Viestintäkampanjan keinoina käytetään</p>	

	<p>videoita ratikoissa ja pysäkeillä, tiedotetta, somepäivityksiä ja livelähe-tyksiä.</p> <p>Hankkeen lopuksi (vaihe 4) kootaan hankkeen kokemukset jatkotoimen- piteiksi kaupungin kehitystyön ja raportoidaan tulokset.</p>
Ennakoitu tulos	<p>Hanke edistää suoraan keväällä 2021 valmistuneen Tampereen kestä- vän kaupunkiliikkumisen suunnitelman (SUMP) tavoitteita, joita ovat mm. kestävien kulkumuotojen turvallisuuden, sujuvuuden ja esteettö- myyden edistäminen talvihoidon keinoin sekä hankkeiden vaikutusarvi- oinnin ja seurannan kehittäminen Tampereella. Se toteuttaa osaltaan ylityspaikkojen ja raitiotiehanke toteutuksen jälkeistä vaikutusarvi- ointia Hämeenkadun alueella. Toteutettava hanke tarjoaa kaupungille työkaluja tarkasteltaviin teemoihin liittyvien suunnittelun ja seurannan prosessien kehittämiseen niin Tampereella kuin myös muiden kuntien käyttöön.</p>
Lisätietoja hank- keesta	<p>Sanna Ovaska, sanna.ovaska@tampere.fi, 040 8013125 Heljä Aarnikko, helja.aarnikko@tampere.fi, 040 806 4917</p>

Hankkeen päättyessä täydennetään:

Tulokset	<p>Hankkeen fokuksena oli Tampereen Hämeenkadun esteettömyyden ja turvallisuuden kehittäminen erityisesti ikäihmisten ja liikkumis- ja toi- mintarajoitteisten näkökulmasta. Hanke toteutui hankesuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Hanke jakaantui vaiheisiin, joiden toteutuminen on kuvattu alla:</p> <p><u>Nykytilan haasteiden tunnistus ja arviointi:</u></p> <p>Aineistokatsauksessa tarkasteltiin monipuolisesti olemassa olevaa Hämeenkatua koskevaa dataa ja palautetta. Tähän sisältyi mm. liikennevirtojen tarkastelu, erilaiset asukaskyselyt, onnettomuusdata, läheltä piti -tilanteet, kunnossapito- ja muut saadut palautteet. Tästä aineis- tosta nousi kehitettäväksi asioiksi esimerkiksi ylityspaikat, talvihoito, pyöräliikenteen väylät, pysäkkiympäristöt ja laajasti sääntötuntemus.</p> <p>Verkkokyselynä huhti-toukokuussa toteutettu asukaskysely keräsi yli 1300 vastausta. Kysely nosti selkeästi esille epävarmuuden ylityspaikko- jen säännöistä ja informoinnin ja opastuksen tarpeen.</p> <p>Ylityspaikkojen havainnointitutkimuksella seurattiin paikan päällä Hämeenkadulla ylityspaikkojen liikennekäyttäytymistä ja turvallisuutta. Myös havainnointitutkimus vahvisti ylityspaikkojen sääntötuntemuksen puutteita (tietämättömyys väistämisvelvollisuudesta moottoriajoneuvoliikenteeseen nähden).</p> <p>Käyttäjätutkimukseen kuului myös kaksi vuorovaikutteista kävelyä, jotka toteutettiin yhteistyössä Mummon kammarin ja vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa. Kävelyiden aikana tehdyt havainnot keskittyivät esteettömyyden arviointiin.</p>
-----------------	--

	<p>Lisäksi toteutettiin myös raitiotiepysäkin palvelupolkutarkastelu Kauppahallin ympäristössä. Osallistujina oli liikkumis- ja toimintaesteisiä henkilöitä ja heidän avustajiaan.</p> <p><u>Viestintäkampanja:</u></p> <p>Hankkeessa toteutettiin syys-lokakuussa monikanavainen viestintäkampanja, jonka kärkenä oli tehdä tutuksi ylityspaikkojen säännöt ja niiden ero suojateihin. Kampanjassa toteutettiin visuaalista ohjesisältöä soomeen, ratikan matkustajanäyttöihin ja pysäkinäyttöihin. Jo keväällä 2022 toistettiin aiempi tarrakampanja ylityspaikoilla ja teetettiin ylityspaikkojen läheisyyteen kadun pintaan ylityspaikoista ohjeistavat tarrat.</p> <p>Lisäksi kaupungin työntekijät jalkautuivat Hämeenkadulla opastamaan liikkujia ylityspaikkojen säännöistä, jakamaan heijastimia ja ohjeflyereita.</p> <p>Tuotetun materiaalin ja näkyvyyden lisäksi viestintäkampanja generoi näkyvyyttä mediaosumina Tampereleisessä, Aamulehden Morossa ja Helsingin Sanomissa.</p> <p><u>Jatkotoimenpiteiden tunnistaminen ja etenemispolku:</u></p> <p>Tunnistettujen haasteiden ja reunaehtojen pohjalta hankkeessa laadittiin kuvaukset tärkeimmistä toimenpiteistä ja etenemispolku Hämeenkadun talvihoidon ja kadun ylityspaikkojen kehittämiseksi. Talvihoidon toimenpiteinä tunnistettiin lumen poiskuljetuksen kehittäminen, suunnitteluohjeiden päivittäminen ja valvonnan kehittäminen. Hämeenkadun ylittämiseen liittyen toimenpiteiksi nostettiin bussi- ja taksiliikenteen liikennekäyttäytyminen, ylityspaikkojen havaittavuuden parantaminen, suojateiden lisääminen arviointi, pyörällijöiden ja jalankulkijoiden väistämisvelvollisuuksien selkeyttäminen ja ympärivuotisen havaittavuuden parantaminen. Lisäksi viestintä ylityspaikkojen säännöistä nähtiin jatkossakin tärkeänä toistettavana toimenpiteenä.</p>
<p>Miten tavoitteet toteutuivat?</p>	<p>Nykytilan haasteiden tunnistus ja arviointi tehtiin laajasti, joten hanke lisäsi hyvin ymmärrystä Hämeenkadun kipupisteistä. Erityisenä tarkastelukohteena olivat talvihoito, ratikan pysäkkiympäristö ja kadun ylityspaikat, ja käyttäjäkokemuksien kerääminen niiden osalta. Hankkeessa tavoitettiin hyvin niin laajasti kaikkia Hämeenkadulla liikkuvia (kysely, viestintäkampanja, medianäkyvyys) kuin hankkeen tärkeimpiä kohderyhmiä eli ikäihmisiä ja liikkumis- ja toimintarajoitteisia henkilöitä (vuorovaikutteiset kävelyt, palvelupolkutarkastelu, esteettömyystyöryhmä).</p> <p>Hankkeessa saatiin tunnistettua keskeisiä toimenpiteitä nykytilan parantamiseksi ja näiden toimenpiteiden toteuttamismahdollisuuksia. Hankkeessa määriteltiin etenemispolku ja kunkin toimenpiteet vastuutahot. Hankeajan jälkeen toimenpiteiden koordinaatio säilyy liikennejärjestelmän suunnittelun yksikössä, jossa arvioidaan toimenpiteiden toteutumisesta.</p> <p>Hankkeen viestintäkampanja oli onnistunut: se tavoitti monikanavaisesti ihmisiä ja sai hyvää palautetta: se onnistui välittämään tietoa ylityspaikkojen säännöistä. Viestintäkampanjointia ylityspaikkojen pelisäännöistä</p>

	<p>toivottiin myös asukaskyselyssä ja esimerkiksi ratikkakuljettajien suunnasta. Viestintäkampanja toimii myös hyvänä mallina muuhun liikkumisen viestintään.</p> <p>Hanke toteutti Tampereen kaupunkistrategian, Tampereen kestävästä kaupunkiliikuttamisesta suunnitelman (SUMP), talvihoidon palvelusopimuksen ja kävelyn ja kaupunkielämän ohjelman tavoitteita. Hanke kehitti vaikutusten arviointia eri käyttäjäryhmien kannalta ja tätä kehitetään edelleen systemaattisemmaksi kaupungin liikennesuunnittelussa.</p>
<p>Arvio hankkeen vaikutuksista liikenneturvallisuu- delle</p>	<p>Tavoitteena oli löytää ratkaisuja ja toimintamalleja Hämeenkadulla liikkuvien iäkkäiden henkilöiden ja liikunta- ja toimintarajoitteisten ihmisten kokemuksiin liikkumisen haasteisiin. Samalla tehtiin näkyväksi Hämeenkatuun liittyviä haasteita ja muodostettiin kaupungin sisällä yhteinen ymmärrys lähtötilanteesta ja tarvittavista toimenpiteistä. Näissä tavoitteissa onnistuttiin hyvin. Hankkeen liikenneturvallisuusvaikutukset pysytään arvioimaan vasta, kun kehittämissuunnitelman toimenpiteet ovat toteutuneet.</p>
<p>Mitä opittiin? Mitä kannattaisi tehdä toisin?</p>	<p>Hanke oli onnistunut. Seuraavat etenemisaskeleet saatiin sovittua, ja viestintäkampanjasta syntyi ideoita myös muuhun liikkumisen viestintään.</p> <p>Aikajänne aiheuttaa aina haastetta alle vuoden mittaisissa hankkeissa. Hankeaika on melko lyhyt ja sisäistä koordinaatiotarvetta paljon, ja muiden kiireiden keskellä asiat eivät aina etene toivotulla nopeudella. Tästä syystä painopistettä olisi ehkä pitänyt vielä nopeammin saada nykytilan tarkastelusta verrokkikaupunkien esimerkkeihin ja kehittämistoimenpiteiden eteenpäin viemiseen. Nyt jatkoaskelten toteuttaminen ajoittuu enimmäkseen vuoteen 2023, ja onkin erityisesti huolehdittava, että toimenpiteiden toteutumisen säännöllinen seuranta ja tarvittava koordinaatio kaupungin sisällä toteutuvat.</p>